

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026
© Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026

СЕКЦІЯ 4. ФІЛОСОФІЯ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ, СОЦІАЛЬНІ ПРАКТИКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ

Атаманюк Зоя	СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ОСОБИСТОСТІ	368
Громико Олександра	ВІДМІННОСТІ ВИСТУПІВ АДВОКАТА І ПРОКУРОРА ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНА ПРАКТИКА СУДОВОГО ПЕРЕКОНАННЯ	370
Копитко Вікторія	КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ У ПОЛІТИЧНІЙ ДУМЦІ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ТА СУЧАСНЕ ЗНАЧЕННЯ	373
Коткова Анна	КОСТЮМ ЯК МЕТАЗНАК У ТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АРТИСТА (НА ПРИКЛАДІ НОМЕРА ГУРТУ ZIFERBLAT «BIRD OF PRAY» ДЛЯ ПІСЕННОГО КОНКУРСУ «ЄВРОБАЧЕННЯ»)	375
Лісеснко Олена	МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІАЛЬНИХ ПРАКТИК У КУЛЬТУРНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	379
Малімон Віталій	ДЕРЖАВНА КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА ЯК ЧИННИК ВІДТВОРЕННЯ КУЛЬТУРНОГО КАПІТАЛУ СУСПІЛЬСТВА: ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ТА ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ	382
Мельник Мирослава	ВУЛИЧНИЙ ПЕРФОРМАНС ЯК СОЦІАЛЬНА ПРАКТИКА ПУБЛІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В КОНТЕКСТІ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ	386
Сухорукова Анна	ВПЛИВ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ НА	390
Мальченко Анна	СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА	
Мацука Вікторія	КУЛЬТУРНІ ХАБИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ В СИСТЕМІ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	392
Nykyropets Svitlana	MEDIA LITERACY AND CRITICAL THINKING IN ENGLISH LANGUAGE CLASSES AS A TOOL FOR COUNTERING RUSSIAN DISINFORMATION	395
Піскун Катерина	ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	400
Полонка Іванна	ПРАВОВА ПОВЕДІНКА ЯК ЧИННИК СТІЙКОСТІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	405
Роговенко Анжела	СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПРАКТИКИ В МЕДІА ТА ДИСКУРС СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	408
Ромма Юлія,	МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ПРОТИДІЇ	411
Чернобук Валентина	ГЕНДЕРНІЙ ДИСКРИМІНАЦІЇ	
Храбан Тетяна	ЖІНОЧИЙ ГЕРОЇЗМ ЯК РЕСУРС ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВІЙНИ: ФІЛОСОФСЬКО-ДИСКУРСИВНИЙ ВИМІР	414
Цветкова Анна	ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: КРОС КУЛЬТУРНІ РИЗИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ	417
Чернишева Софія	РОЗВИТОК І ЗАКРІПЛЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ПРИНЦИПІВ СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ПРАКТИКИ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ	419

демократизації суспільного життя [3, с. 156]. Українські інтелектуали адаптували ці ідеї до власних історичних умов і створили оригінальну модель політичного мислення, в якій поєднувалися національні, соціальні та правові аспекти. Завдяки цьому західноукраїнська політична традиція стала важливою частиною загальноєвропейського інтелектуального простору.

Отже, політична думка західноукраїнських діячів стала одним із головних чинників формування української національної ідеї. Вона сприяла розвитку політичної культури, національної свідомості та прагнення до державної незалежності. Ідеї Франка, Бачинського, Левицького та інших діячів заклали інтелектуальні основи для майбутніх державотворчих процесів в Україні. Саме тому їхній внесок має не лише історичне, а й сучасне значення, адже він демонструє, як сила думки та громадянської позиції може впливати на долю нації.

Література:

1. Бачинський Ю. Україна irredenta. Київ : Основи, 1991. 254 с.
2. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX століття. Київ : Генеза, 2000. 356 с.
3. Касьянов Г. Теорії нації та націоналізму. Київ : Либідь, 1999. 352 с.
4. Левицький К. Історія політичної думки українського народу. Львів : Світ, 1994. 368 с.
5. Субтельний О. Україна: історія. Київ : Либідь, 1991. 512 с.
6. Франко І. Зібрання творів : у 50 т. Київ : Наукова думка, 1976–1986.

Коткова А. А.,
здобувачка 2 курсу кафедри режисури естради і шоу
Київського національного університету культури і мистецтв
Науковий керівник: **Мельник М.М.,**
кандидат мистецтвознавства, доцент,
професор кафедри режисури естради і шоу
Київського національного університету культури і мистецтв
Київ, Україна

КОСТЮМ ЯК МЕТАЗНАК У ТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АРТИСТА (НА ПРИКЛАДІ НОМЕРА ГУРТУ ZIFERBLAT «BIRD OF PRAY» ДЛЯ ПІСЕННОГО КОНКУРСУ «ЄВРОБАЧЕННЯ»)

У сучасному сценічному мистецтві костюм дедалі активніше функціонує як повноцінний елемент художньої мови. Він не зводиться до зовнішнього оформлення виконавця, а бере участь у створенні образу, побудові сценічного

нарративу, організації візуальної драматургії та формуванні емоційного сприйняття перформансу. Особливо важливою ця функція стає в музичних телевізійних форматах, де художній зміст має бути зчитаний глядачем упродовж кількох хвилин. У таких умовах костюм набуває значення метазнака – складної візуально-сислової структури, яка об'єднує окремі символи, культурні коди, жанрові ознаки, пласти пам'яті й авторську концепцію номера.

Поняття метазнака дає змогу розглядати костюм як складну візуально-сислову систему, що організовує прочитання сценічного образу артиста. Якщо знак передає певне значення, то метазнак поєднує кілька рівнів значень і визначає спосіб їхнього сприйняття в межах цілісного перформансу. Такий підхід узгоджується з положеннями театральної семіотики, у якій сценічне мистецтво трактується як система знакової комунікації. К. Елам розглядає театральний перформанс як одну з найбагатших і найскладніших форм комунікації [5]. У цьому контексті сценічний костюм функціонує як елемент сценічного коду, що взаємодіє з тілом виконавця, кольором, світлом, музикою, рухом і режисерською концепцією, формуючи додатковий рівень художнього змісту. Саме тому костюм у сучасному перформансі можна розглядати як візуальний код, через який глядач сприймає загальну ідею номера.

Показовим прикладом такого підходу є виступ гурту Ziferblat із композицією «Bird of Pray» на пісенному конкурсі «Євробачення-2025». Конкурсний формат «Євробачення» потребує максимально концентрованої сценічної мови: музика, вокал, режисура, світло, хореографія, відеографіка й костюм мають працювати як єдина художня система. У цьому номері костюм стає одним із ключових засобів сислової концентрації. Він не просто доповнює пісню, а переводить її образи у видиму форму, робить емоційний зміст композиції доступним через колір, силует, блиск, символічні деталі й динаміку сценічного руху.

Центральним образом композиції є птах. У тексті пісні він пов'язаний із мотивами звернення, очікування, повернення, а також дому, весни, турботи й надії. У ширшому культурному прочитанні птах часто постає посередником між різними просторами: близьким і далеким, земним і духовним, минулим і майбутнім. Режисерка номера Марія Коростельова пояснювала, що її надихав образ солов'я, який «як символ, як метафора» щодня співає і пробуджує новий день. Вона також наголошувала: «І все одно він співав», пов'язуючи цей образ із безперервністю української пісні та життя [1]. У номері Ziferblat образ птаха набуває додаткового значення: птах стає знаком зв'язку з домом, знаком прохання про захист і водночас знаком внутрішньої сили.

Важливим є і сам заголовок «Bird of Pray». Він побудований на грі значень: англійське pray відсилає до молитви, прохання, духовного звернення, тоді як звучання назви викликає асоціацію з bird of prey – хижим птахом. Така подвійність формує напругу між вразливістю і силою, між молитвою і здатністю до опору, між проханням про збереження життя і внутрішньою готовністю вистояти. Саме ця сислова подвійність важлива для розуміння костюмів: вони

не створюють буквального образ птаха, а передають стан між крихітністю, пам'яттю, захистом і незламністю.

Сценічні образи для гурту створив Іван Фролов – український дизайнер, засновник і креативний директор бренду FROLOV. У костюмах Ziferblat поєднуються риси glam rock, панк-естетики, стилістики 1970-х років і сучасної сценічної моди. Сам Іван Фролов пояснював, що головним джерелом натхнення стала пісня, а також характери учасників гурту; водночас дизайнер прагнув показати Україну «вільну, світлу та сучасну» [3]. Яскраві монокольори, штани-кльош, декоративні пояси, блиск металевих деталей, корсетні елементи, кристали та виразний силует створюють ефект театралізованості. Проте ця театралізованість не зводиться до зовнішньої видовищності. Вона працює як спосіб підкреслити емоційну напругу номера, його піднесеність, майже ритуальний характер звернення до птаха як до носія надії.

Особливу роль у сценічній системі виконує колір. Кожен учасник гурту має власний моноколір, завдяки чому образи зберігають індивідуальність і водночас існують у межах спільної концепції. Іван Фролов зазначав, що кольори добиралися з урахуванням сценографії, кольорів плейбеку та власних уподобань музикантів, а кожен артист мав «мати моноколір як власний символ» [1]. Такий прийом дає змогу розглядати колір як персональний знак виконавця. Він вирізняє артиста на сцені, допомагає вибудувати візуальну ієрархію номеру та посилює телевізійне сприйняття образу.

Спільним символічним елементом костюмів є серце. Воно з'являється в різних формах: у вигині коміра, декоративних деталях, шлейфі, корсетах беквокалісток і дзеркальних елементах. Серце в цьому номері не можна зводити до романтичного знака. Воно набуває ширшого значення – стає образом емоційного центру людини, знаком пам'яті, любові, болю, витривалості та духовної сили. Іван Фролов пояснював символіку дзеркальних сердець так: «Наші серця відображають все, що відбувається у світі, але їх неможливо розбити» [1]. Через це серце в костюмах постає метафорою людини, яка відчуває травматичний досвід, але не втрачає внутрішньої цілісності.

Дзеркальність у костюмах має окреме семантичне навантаження. Дзеркало зазвичай пов'язане з відображенням, самопізнанням, поверненням погляду до себе. У сценічному просторі дзеркальний елемент працює ще активніше: він взаємодіє зі світлом, камерою, залом і рухом артиста. Важливо, що дзеркальні серця виконані не зі скла, а з відполірованого металу. За поясненням дизайнера, вони зроблені за принципом давніх дзеркал: це метал, «відполірований до блиску дзеркального» [1]. Тому дзеркальне серце можна прочитати як знак колективної рефлексії: воно повертає глядачеві образ пережитого досвіду, але не в буквальному, а в художньо-образній формі.

Не менш важливою є символіка мальви. У костюмах Ziferblat ця квітка з'являється у вишивці, декоративному оздобленні та ювелірних прикрасах. Мальва в українському культурному просторі асоціюється з домом, родинною пам'яттю, красою подвір'я, життєвою силою, надією та відродженням. Іван Фролов підкреслював: «Мальва є дуже особливою квіткою для українців – вона

уособлює тему переродження» [1]. Її поява в номері має особливе значення, оскільки композиція «Bird of Pray» звернена до тем дому, повернення й збереження зв'язку.

Перенесення квіткового мотиву зі сценографії на костюм є важливим режисерсько-дизайнерським рішенням. Якщо квіткове поле в постановці на національному відборі було просторовим образом, то в євровізійній версії мальва стає мобільним знаком. Іван Фролов пояснював це рішення прагненням зберегти тему українського ландшафту через костюм: квіти мали «проростати» не зі сцени, а через самі костюми [2]. Завдяки цьому мальва рухається разом з артистом, змінюється під дією світла, входить у взаємодію з камерою і стає частиною сценічного образу. У цьому проявляється метазнакова природа костюма: він поєднує національний символ, дизайнерське рішення, виконавську присутність і загальну концепцію номера.

Важливо, що мальва в костюмах Ziferblat не виглядає як пряме етнографічне цитування. За словами Івана Фролова, поєднання локального й глобального зробило мальву «ідеальною метафорою України» [2]. Вона впізнавана для українського глядача, але водночас зрозуміла міжнародній аудиторії як образ життя, краси, пам'яті й відновлення. Отже, мальва в номері працює як сучасний культурний символ, що переносить образ українського простору на тіло артиста.

Символіка мальви продовжується в прикрасах, створених ювелірним домом SOVA у співпраці з Іваном Фроловим. Каблучка та підвіска у формі мальви не дублюють вишивку механічно, а завершують візуальну лінію костюма. Представниця SOVA Анна Коваль зазначала: «Ми віримо, що прикраси можуть промовляти» [4]. Це висловлювання є важливим для аналізу костюма як метазнака, адже прикраса тут також стає носієм повідомлення. Вона не просто доповнює образ, а входить до системи візуальних кодів, де костюм, ювелірний елемент, колір, світло й рух утворюють єдиний художній образ.

Окремого значення набувають костюми бек-вокалісток. Їхні образи стриманіші за костюми учасників гурту, однак саме ця стриманість підкреслює їхню сценічну функцію. Іван Фролов описував ці образи як «птахи надії», підкреслюючи їхню ефемерність і майже неземну присутність у сценічному просторі [2]. Корсетні елементи забезпечують виразність силуету, але не порушують вокальної свободи. Через це костюм бек-вокалісток поєднує декоративність і функціональність: він підтримує загальну символіку номера, водночас враховуючи специфіку вокального виконання.

У цьому контексті костюм виступає також засобом взаємодії артиста зі сценічним простором. Шлейфи, блискучі поверхні, корсети, розширені силуети, вишиті деталі та металеві елементи по-різному реагують на рух. Вони змінюють пластику виконавця, підсилюють жести, акцентують повороти корпусу, створюють додатковий візуальний ритм. Тому костюм у номері Ziferblat є активним учасником перформансу. Він не просто супроводжує дію, а впливає на те, як ця дія сприймається глядачем. Показовим у цьому сенсі є коротке спостереження Івана Фролова після технічного дубля: «Костюми працюють» [1].

Отже, костюм у номері Ziferblat «Bird of Pray» можна розглядати як метазнак, що поєднує кілька рівнів художнього змісту. На першому рівні він створює яскравий сценічний образ, придатний для телевізійного формату. На другому – передає символіку птаха, серця, мальви, світла, дзеркальності й кольору. На третьому – формує культурне повідомлення про пам'ять, надію, дім, незламність і відродження. Саме завдяки цьому костюм перетворюється на засіб художньої комунікації між артистом і глядачем.

Таким чином, у сучасному музичному перформансі костюм виконує естетичну, символічну, комунікативну та драматургічну функції. У виступі Ziferblat костюм функціонує як спосіб візуального прочитання пісні. Серце, мальва, дзеркальний метал, монокольори, glam rock-стилістика й корсетні форми утворюють складну знакову систему, через яку композиція «Bird of Pray» набуває більшої емоційної та культурної виразності. Костюм у цьому номері виступає метазнаком, що організовує сценічний образ артиста, поглиблює зміст пісні та переводить індивідуальне виконання у простір колективного переживання.

Література:

1. Горлач П. Серця, які не розбити: символізм у костюмах та номері Ziferblat на «Євробаченні-2025». *Суспільне Культура*. URL: <https://surl.lu/guafgf> (дата звернення: 18.03.2026).
2. Євробачення-2025: що символізують костюми гурту Ziferblat від FROLOV. *VOGUE*. URL: <https://surl.li/uubvdb> (дата звернення: 13.03.2026).
3. Єрмоленко А. Євробачення-2025: як створювалися костюми гурту Ziferblat від FROLOV і що вони символізують. *Harper`s Bazaar*. URL: <https://surl.i.cc/ayboer> (дата звернення: 18.03.2026).
4. SOVA створили прикраси-мальви для образів гурту Ziferblat на «Євробаченні-2025». *VOGUE*. URL: <https://surl.li/corvkv>
5. Elam K. *The Semiotics of Theatre and Drama*. 2nd ed. London; New York : Routledge, 2002. 248 p.

Лісеєнко О. В.,

доктор соціологічних наук, професорка, професорка кафедри
філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик

Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

м. Одеса, Україна

МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІАЛЬНИХ ПРАКТИК У КУЛЬТУРНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

В умовах війни зростає значення культури не лише як сфери виробництва культурного продукту, символічної репрезентації національної ідентичності, духовних цінностей, але й як стратегічного простору соціальної консолідації,

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції